

Guia per reduir residus

El millor residu és aquell que no es produeix!
Accions vers un consum sostenible

A. Introducció

1. De quina manera podem generar menys residus?
2. Està a les nostres mans...

B. Petites accions per reduir la QUANTITAT de residus

1. Tot al cabàs!
2. Els productes a granel
3. Els diferents envasos
4. El material d'oficina

C. Petites accions per reduir la PERILLOSITAT dels residus

1. Els productes de neteja
2. Els aerosols
3. Els productes amb mercuri
4. Els productes de bricolatge

D. Consells a l'hora d'anar a comprar

1. Etiquetes i símbols
2. Falses idees, males interpretacions

E. Glossari

A. Introducció

Actualment, la nostra societat genera grans quantitats de deixalles i, malauradament, aquesta és una xifra amb clara tendència a l'augment.

Aquest increment desmesurat de la quantitat i diversitat de residus és, en molts casos, difícil i costós de tractar, i suposa un problema ambiental i econòmic de gran magnitud social.

La disminució dels envasos retornables i l'arrelament de **la cultura "d'un sol ús"** poden provocar greus conseqüències ecològiques: el malbaratament dels recursos naturals i el de les matèries primeres .

Però aquesta situació es pot canviar amb la col·laboració i la responsabilitat de cadascun de nosaltres. **Aprendre a produir els mínims residus possibles** és un dels reptes que tenim. La reducció de residus en QUANTITAT I PERILLOSITAT és possible!

La guia que teniu a les mans ofereix informació, consells i solucions pràctiques per reduir la QUANTITAT I TOXICITAT dels nostres residus, per comprar sense generar més deixalles de les necessàries i per col·laborar a fer una ciutat més sostenible i més solidària amb el nostre entorn.

Desitgem que aquesta guia us sigui útil per poder exercir una opció de compra més respectuosa amb el medi ambient i la nostra salut.

1. De quina manera podem generar menys residus?

A Esplugues de Llobregat, el 2007, vam generar de mitjana 1,204 Kg de residus per persona i dia. I la tendència és que va en augment.

El resultat suposa una desmesurada producció de deixalles i un malbaratament dels recursos naturals.

Els envasos i embolcalls d'un sol ús són la causa principal de l'augment de la QUANTITAT de deixalles.

Els residus tòxics i/o problemàtics són els responsables de la creixent PERILLOSITAT de la brossa, malgrat que representen una petita part del seu pes i volum.

El 50% del volum de la brossa està integrat per residus **INNECESSARIS I FÀCILMENT EVITABLES**.

SI GENEREM MENYS DEIXALLES, evitem les importants conseqüències ambientals, socials i econòmiques que produeixen els residus i els tractaments que han de rebre.

2. Està a les nostres mans...

Tots nosaltres som consumidors i usuaris d'un ampli ventall de béns i serveis, i això fa que, directament o indirectament, intervinguem en el medi ambient: amb la nostra compra diària, amb l'ús d'envasos, amb l'ús del cotxe, amb l'ús que es fa dels nostres impostos, etc.

Per tant, és a les nostres mans canviar alguns dels nostres hàbits de consum, i és nostra la responsabilitat de consumir de manera respectuosa amb el nostre entorn.

... però no només és cosa nostra:

Els fabricants han de posar al mercat productes duradors (**no d'un sol ús**), dissenyats per ser **reutilitzats** i, a la fi de la seva vida útil, **recicllats**.

Els comerciants han de posar a l'abast del consumidor **productes respectuosos amb l'entorn** i que contribueixin a **reduir els residus**.

Les administracions públiques han de promocionar les mesures necessàries perquè els ciutadans puguem **consumir sense malmetre el medi ambient**.

Els ciutadans, amb les nostres actituds i decisions econòmiques i socials, podem incidir perquè fabricants, comerciants i administracions públiques garanteixin **una gestió ecològica basada en la reducció i la recuperació de materials** i **no en l'abocament o la incineració** d'aquests productes.

B. Petites accions per reduir la QUANTITAT de residus

La nostra societat genera gran QUANTITAT de residus, molts d'**innecessaris**, cada vegada més diversificats i més agressius per al medi ambient.

La causa principal de l'augment de pes i de volum de les deixalles és la quantitat d'**envasos i embolcalls d'un sol ús**. Aquests, sovint, estan fabricats a partir de primeres matèries no renovables i difícilment reciclables un cop utilitzats.

La solució a aquest gran volum de deixalles no és fàcil, però sí que podem prendre algunes mesures molt senzilles adreçades a reduir-ne la producció.

Quan anem a comprar:

Cal evitar:

- les bosses de plàstic
- les safates de porexpan
- els embolcalls innecessaris
- els envasos d'un sol ús
- el consum innecessari de paper

Cal escollir:

- el carretó d'anar a plaça i el cabàs
- els productes a granel
- els embolcalls mínims
- els envasos reutilitzables
- el paper reciclat

1. Tot al cabàs!

De **bosses de plàstic** en fem servir moltes i representen aproximadament el 6% del pes i el 22% del volum de les escombraries.

Què podem fer?

- Anem a comprar amb **cistell, carretó o bosses de roba**.
- Rebutgem les **bosses de plàstic i les safates de porexpan**.
- Les caixes de cartró i les caixes plegables són també una bona solució en supermercats i grans superfícies.

Sabies que...

No agafar **una bossa de plàstic** a la botiga suposa l'**estalvi d'energia** necessària per mantenir encesa una bombeta de 100W durant mitja hora o una bombeta fluorescent compacta durant dues hores i mitja?

2 Els productes a granel

A moltes botigues i comerços d'Esplugues de Llobregat podem trobar productes **a granel**: fruites i verdures, embotits, formatges, congelats, galetes, olives, fruita seca, llegums, pastes de sopa...

Escollim aquest tipus d'establiment i demanem que **ens emboliquin l'imprescindible**.

Alguns supermercats i grans superfícies prefereixen oferir els productes en **petites unitats i excessivament embolicats**, però també **tenen productes sense envasar**.

Triem els productes a granel i demanem que no els emboliquin en excés (**safates de porexpan, plàstic o paper d'alumini**).

Què podem fer?

- Posem els productes directament al **cistell o carretó** sempre que sigui possible.
- Podem utilitzar **carmanyoles o envasos reutilitzables** per comprar la carn i el peix, per exemple.

Sabies que...

Comprar als mercats és una bona manera d'**estalviar residus**: ofereixen productes a granel i frescos?

Que escollir **envasos retornables** contribueix a fomentar la indústria local i descentralitzada.

Els **envasos d'un sol ús** tenen entorns internacionals de producció i distribució, però el residu resta al lloc de consum. Es fabriquen amb material lleuger per abaratir el cost del transport. La publicitat gràfica als envasos tendeix a la **desestandarització dels envasos** per diferenciar-ne les marques.

3. Els diferents envasos

Envasos reutilitzables

Reutilitzar és tornar a fer servir de nou un residu en la seva forma original, per al mateix ús o un altre de diferent. D'aquesta manera, valorem més els productes i evitem **residus innecessaris**.

Encara trobem botigues on tenen begudes en envasos retornables: aigua mineral (garrafes), aigua amb gas, sífó i gasosa, llet i batut de cacau, refrescos, cerveses, vins, etc.

Sabies que...

Utilitzar una ampolla de vidre retornable permet estalviar l'energia necessària per fer funcionar un ordinador portàtil durant 10 hores o un de sobretaula durant 5 hores?

Una ampolla de vidre retornable permet estalviar fins a 40 brics o ampolles de plàstic d'un litre?

Envasos reciclables

Reciclar és transformar un objecte, a partir d'un procés industrial, en un nou material per ésser reutilitzat en productes de nou ús.

Sabies que...

No tots els envasos reciclables són iguals. Uns serveixen per tornar a fer productes sense disminuir la qualitat del material, com el vidre, que podem convertir de nou en un recipient de vidre reciclat per contenir aliments.

Altres materials, en reciclar-se perden qualitat i només podrem fer un producte diferent i de menys qualitat com els envasos de plàstic, ja que obtenim un plàstic de menor qualitat, no apte per estar en contacte amb aliments.

Altres envasos fets amb més d'un material són molt difícils i costosos de reciclar com el bric, les bosses mixtes...

> EL VIDRE

El vidre és l'únic envàs que es pot tornar a fer servir per a usos alimentaris.

Els envasos retornables, un cop buits i nets, es reutilitzen i s'aconsegueix, així, un important estalvi energètic i de matèries primeres.

El vidre és un material molt estable, impermeable als gasos i resistent a la corrosió. És més fràgil i pesant que d'altres. En reciclar-se no perd la qualitat i permet estalviar energia.

Què podem fer?

- Intentem comprar l'aigua, els refrescs, la llet, el vi, el cava... en envasos de vidre retornables.
- Retornem les ampolles de vi i cava als circuits de recuperació.
- Participem en la recollida selectiva de vidre.

Sabies que...

L'energia estalviada en reciclar una ampolla de vidre equival a l'ús d'una bombeta de 100 W durant 4 hores?

> LES LLAUNES

Les llaunes que trobem al mercat poden ser de ferro i d'alumini. Aquests materials es poden reciclar; per tant, és important recuperar-los mitjançant la recollida selectiva. Ara bé, **el reciclatge no justifica un consum desmesurat: el millor residu és el que no es produeix.**

El **ferro** és abundant, però pesa més que l'alumini.

L'**alumini** és un material molt valuós per la seva lleugeresa, flexibilitat i resistència a la corrosió. S'obté a partir de l'extracció de la bauxita, un mineral que es troba en països tropicals. La seva obtenció genera greus impactes ambientals i socials en aquestes zones.

Reciclat, no és apte per a envasos d'ús alimentari.

L'alumini, en incinerar-se, produeix emissions de **metalls pesants** molt contaminants; en abocar-se no es descompon.

Què podem fer?

- Evitem el consum innecessari de llaunes.
- Escollim envasos i ampolles de vidre.
- Participem en la recollida selectiva.

Sabies que...

Cal extreure 4 o 5 tones de bauxita per obtenir-ne 1 d'alumini?

> ELS PLÀSTICS

Els plàstics s'utilitzen per a la fabricació d'envasos i **embalatges d'un sol ús, sovint superflu**, com és el cas de les safates de porexpan.

S'elabora a partir de residus de la fabricació de combustibles fòssils (gasoil i benzina).

Hi ha més de 30 plàstics diferents al mercat.

Els fabricants han d'indicar el tipus de plàstic utilitzat en tots els productes, amb una codificació numèrica.

- **(PET):** polietilè tereftalat
- **(HDPE):** polietilè d'alta densitat
- **(PVC):** Clorur de polivinil
- **(LDPE):** polietilè de baixa densitat
- **(PP):** polipropilè
- **(PS):** poliestirè
- **(EPS):** poliestirè expandit

Els plàstics que es reciclen a Catalunya són pocs. L'elevat cost i dificultat en els diferents processos de reciclatge en són la causa.

Sovint, porten **additius** més perjudicials que els mateixos plàstics.

Alguns, durant el procés d'incineració, generen **emissions i cendres contaminants**.

Què podem fer?

Evitem el **consum de plàstic innecessari**. Utilitzem bosses de roba, carmanyoles..., per afavorir i facilitar la **compra a granel**. Triem **envasos retornables**. Participem en la **recollida selectiva**. Comprem estris de **plàstic reciclat**.

Sabies que...

El clorur de polivinil (PVC) és un dels materials plàstics més problemàtics?

Alguns dels seus **components i additius són cancerígens**. Hi ha països que han prohibit el seu ús per envasar aliments pel seu alt risc per a la salut. Tampoc es recomana com a material de construcció.

> ELS BRICS I ALTRES MIXTOS

El bric és l'envàs mixt més popular que s'elabora de diferents materials.

Els productes mixtos que habitualment trobem són el cartró plastificat (llet) i les bosses de plàstic i alumini (patates fregides, laminadures, congelats...); són un clar exemple de la **cultura "d'un sol ús"**.

El bric està fet d'alumini, plàstic i cartró. Per mantenir-ne la producció actual a l'estat espanyol, cal **tallar un equivalent d'1.700.000 arbres**, consumir milions de barrils de petroli i extreure 25.200 tones de bauxita.

El seu reciclatge és difícil i car, perquè és un producte mixt. Fins ara només se'n reciclava la part del cartró, però actualment s'ha iniciat el reciclatge de l'alumini.

Què podem fer?

Evitem el consum de brics i envasos mixtos. Escollim **productes a granel o envasos de vidre**. Participem en la **recollida selectiva**.

Sabies que...

Per cada ampolla de **vidre retornable** utilitzada evitem el consum d'uns 40 tetrabrics?

4. El paper i el material d'oficina

El **paper reciclat** és el que s'obté a partir de paper vell o residual.

El **paper ecològic**, en canvi, és el que s'elabora sense utilitzar clor (un element que causa greus impactes al medi ambient i a la salut). El paper ecològic també es pot obtenir a partir de paper reciclat.

Avui dia, la Generalitat de Catalunya atorga només el distintiu de qualitat ambiental de paper reciclat i blanquejat sense clor, quan es compleixen rigorosament aquests requisits.

Anteriorment, el paper reciclat era car i difícil de trobar.

Actualment, la situació ha canviat, ja hi ha al mercat una gran oferta de papers reciclats, amb una bona qualitat i amb uns preus iguals o més econòmics que el paper blanc. Les copisteries i impremtes s'han habituat a fer-lo servir.

Què podem fer?

- És important **reduir el consum** de paper.
- Escrivim i fotocopiem-lo per les dues cares.
- Evitem la propaganda o els catàlegs que no necessitem.
- Evitem l'ús de mocadors i tovallons de paper i, en general, tots els productes d'un sol ús.
- Participem en la **recollida selectiva**.
- Utilitzem, doncs, **paper reciclat i lliure de clor**.
- Comprem material d'oficina poc agressiu per a l'entorn:
 - > Correctors d'escriptura i coles sense **dissolvents tòxics**.
 - > Retoladors, marcadors i bolígrafs recarregables i sense **dissolvents tòxics**.
 - > Marcadors fosforescents de fusta.
 - > Utilitzem tòners i cartutxos **recarregables** per a les impressores i fotocopiadores. Pensa que algunes empreses els recullen per recarregar-los.

Sabies que...

Els ordinadors i equips electrònics contenen productes, algun **molt tòxic**, com per exemple els PBB (bifenil de polibromat), que serveixen per reduir el risc d'incendi dels aparells en funcionament?

A causa de la rapidesa amb què esdevenen obsolets, es preveu un espectacular increment de residus d'electrònica, els quals podem portar al **Punt Verd municipal (Deixalleria)**.

La reutilització

Quan comprem, hem d'optar per productes que ens ofereixin la possibilitat de reutilitzar-los o recarregar-los. Hi ha molts productes que utilitzem a casa que podem recarregar, com ara piles i bateries, tòners d'impressora, bolígrafs i portamines, etc.

Sovint llencem a la brossa materials que podem aprofitar amb altres finalitats o que poden ser **reutilitzats per altres persones**.

ALGUNES IDEES:

Les **caixes de cartró** es poden utilitzar per guardar objectes d'escriptori, roba, factures, etc.

Els **pots de vidre** es poden fer servir com a carmanyoles o per guardar aliments com espècies, sucre, farina, fruita seca, etc, al nostre rebost.

Aparells diversos i electrodomèstics que ja no ens serveixen, perquè no tenen suficient potència i/o capacitat, poden ser aprofitables per a altres persones.

La producció de la **roba** suposa una important despesa energètica i de primeres matèries. Allò que a nosaltres ja no ens interessa pot ser reutilitzat per altres persones, les samarretes velles poden convertir-se en pràctics draps per fer la neteja de casa i del cotxe...

C. Petites accions per reduir la PERILLOSITAT dels residus

Una petita fracció de les nostres escombraries conté elements molt perjudicials per al medi ambient i per a la salut de les persones.

Estem parlant de les piles, els insecticides, les pintures, els dissolvents, els productes de neteja, els aerosols, les coles, etc.

En alguns casos podem substituir-los per productes menys perjudicials; altres vegades, només podrem racionalitzar-ne el consum.

Aquests productes han de dur impresos els pictogrames de perillositat i esdevenen residus perillosos i/o problemàtics:

- **(T) Tòxic, (T+) Molt tòxic:** Pot ocasionar la mort si s'introdueix en l'organisme.
- **(Xn) Nociu:** Perjudicial per a la salut.
- **(Xi) Irritant:** Provoca la irritació de la pell i les mucoses.
- **Sensibilitzant:** Pot provocar una reacció d'hipersensibilitat per contacte o per inhalació.
- **(C) Corrosiu:** Destruïx els teixits vius o altres matèries.
- **(F) Fàcilment inflamable:** Pot inflamar-se amb la presència d'una font de calor
- **(F+) Extremadament inflamable.**
- **(O) Comburent:** Accelera la combustió.
- **(E) Explosiu:** Té una combustió ràpida i violenta.
- **(N) Perillós per al medi ambient:** Molt tòxic per a la fauna, els organismes aquàtics i la capa d'ozó.

Què podem fer?

- Utilitzem aquests productes amb **mesura**.
- Mirem bé l'etiqueta abans d'escollir un producte.
- Comprem productes que no portin **substàncies nocives**.
- Sovint, els **remeis casolans** poden ser una bona alternativa.
- Portem els residus de productes problemàtics al **Punt Verd (Deixalleria)** per assegurar que es tractin de manera adequada.

1. Els productes de neteja

De quins productes parlem?

Durant els últims anys, els nostres hàbits de neteja han canviat.

Actualment, s'utilitzen grans quantitats de productes per netejar la casa, molts són agressius, com el sulfamat, els desengreixants, els detergents, els netejaforns..., que netegen la llar a costa de contaminar-nos!

La publicitat, sovint enganyosa, ens fa creure que són indispensables.

Quins problemes causen?

Aquests productes poden desprendre vapors i provocar irritacions als ulls i a les vies respiratòries o causar cremades en contacte amb la pell.

Com a residus, són molt perjudicials per al medi ambient i, abocats per l'aigüera, provoquen la contaminació de les aigües.

Ens venen higiene per evitar infeccions, però ens contaminen.

És important que tot estigui net i desinfectat, però no caiguem en l'error de canviar contaminació biològica per contaminació química.

Com els podem evitar?

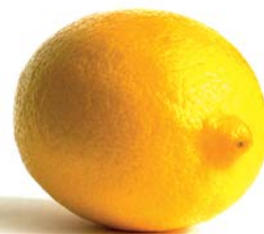
Perquè la llar estigui neta i desinfectada, **no cal utilitzar productes forts i agressius**, hi ha solucions menys agressives.

Per a la neteja de la llar: freguem amb aigua i llimona, vinagre, bòrax o bicarbonat. Evitem els detergents forts: utilitzem sabó natural.

Com a desembussadors: utilitzem aigua bullent, bicarbonat o vinagre.

Per a la neteja dels mobles: freguem-los amb una part de llimona i dues d'oli d'oliva.

A més, cada vegada hi ha una oferta més àmplia per poder **comprar productes respectuosos amb el medi ambient** com sabons naturals o altres (La Casa Verde, Ecover, Froggy, Taller de Alquimia...).

2. Els aerosols

De quins productes parlem?

Els aerosols, sovint anomenats esprais, són els envasos de productes molt diversos: desodorants, pintures, productes de neteja...

Quins problemes causen?

Són explosius i inflamables. Només n'aprofitem aproximadament la meitat de l'esprai: la resta són propel·lents, uns gasos perjudicials per al medi ambient, fins i tot quan l'etiqueta diu que no afecten la capa d'ozó.

Com els podem evitar?

En lloc d'aerosols podem utilitzar polvoritzadors, brotxes i pinzells, barres o tubs per a productes de cosmètica.

3. Els productes amb mercuri

De quins productes parlem?

Són productes molt variats: termòmetres, piles, fluorescents...

Alguns plaguicides també en porten.

Quins problemes causen?

El mercuri és **molt tòxic** per als éssers vius. És bioacumulatiu, molt volàtil i es dispersa fàcilment pel medi ambient. Pot provocar intoxicacions greus per inhalació. En incinerar-se, es dispersa per l'aire i, en abocar-se, pot dispersar-se pel sòl i les aigües.

Com els podem evitar?

- **Reduïm-ne el consum al màxim.**
- Utilitzem aparells sense piles (energia solar, connexió a la xarxa...).
- Fem servir piles recarregables o sense mercuri, termòmetres amb alcohol tenyit.

Sabies que...

En cas que un termòmetre de mercuri es trenqui, podem recollir-ne el mercuri, sense tocar-lo, dins d'un pot amb aigua, tapem-lo i portem-lo al **Punt Verd (Deixalleria)**.

4. Els productes de bricolatge

De quins productes parlem?

Els productes que fem servir per arreglar la llar: pintures, vernissos, coles, dissolvents, decapants, etc. són de composicions químiques molt variades i, per tant, ocasionen problemes molt diversos.

Quan utilitzem productes de bricolatge, no hem de fumar, beure ni menjar. Tampoc no és aconsellable portar lents de contacte. Ventilem bé l'espai on apliquem el producte.

Quins problemes causen?

Poden desprendre vapors que provoquen irritacions de pell i mucoses, mals de cap, vòmits o mareigs. Els **dissolvents clorats** són especialment perjudicials. Hi ha productes que contenen **metalls pesants** i/o altres compostos seriosament contaminants per a l'ésser humà i el medi ambient.

Com els podem evitar?

- **Reduïm-ne el consum.**
- Triem les pintures i coles a base d'aigua i de pigments naturals/minerals.
- Escollim pintures i altres productes de bricolatge naturals i de línia ecològica, triem preferentment les que tinguin l'**etiqueta ecològica de la UE**:
 - > marca Parrot: Parrocil Inter-Eco (Akzo Novel Coatings SA)
 - > marca Calpefach Ecológico (Productes Ralpe, SL)
 - > Hempatone Ecològic 58390 (Pintures Hempel SA)
 - > alguns productes de Titanlux...
- En lloc de decapants, utilitzem rasquetes, paper de vidre, polidores i assecadors especials. Triem vernissos fabricats a base d'oli de llinosa...

D. Consells a l'hora d'anar a comprar

Aquestes són algunes de les preguntes que ens poden ajudar a millorar els nostres hàbits de compra.

- És adequat el producte que comprem per a la funció que volem que faci?
- Com afecta la salut, les comunitats i l'entorn el fet de produir-lo?, de transportar-lo?, de consumir-lo?, d'esdevenir un residu?
- D'on vénen els productes que comprem?
- En quines condicions laborals es produeixen?
- Com ens en podem desfer quan ja no siguin útils?
- Què vol dir el que està escrit a l'etiqueta? Què és el que no ens diu?

Consum responsable

Molts ciutadans/es incorporen motius ètics a l'hora de triar la compra d'un producte. És possible proposar-se que el nostre consum no posi en perill el benestar d'altres persones o comunitats.

És necessària una informació continuada per ser crítics.

Cal ajudar en aquelles iniciatives i lluites socials que volen donar a conèixer els problemes socioambientals derivats de la nostra activitat quotidiana i proposen solucions més respectuoses amb el medi ambient.

Comerç just

El comerç just té, en alguns països, una llarga tradició.

A més d'artesanía i cafès, es pot adquirir una àmplia gamma de productes alimentaris (sucre, galetes, xocolata, espècies, etc.).

Abans només es distribuïa a les seus d'entitats i botigues de comerç just (les botigues que només tenen productes de comerç just porten un segell identificatiu). Actualment s'estan obrint mercats en altres establiments. Aquelles botigues que tenen algun producte de comerç just porten el distintiu: **Xarxa de Consum Solidari**

Agricultura ecològica

No utilitza pesticides ni fertilitzants químics agressius. D'aquesta manera evita (o disminueix) els problemes de toxicitat de l'agricultura convencional.

Aplica el principi de prevenció davant possibles efectes, sobre la salut humana, dels productes utilitzats en l'agricultura i en el bestiar.

A més, es frena la progressiva pèrdua d'espècies autòctones i adaptades al nostre entorn sense necessitat de plaguicides, transgènics, hormones...

Etiquetes com les d'**AENOR** i del **Consell Català Regulador de la Producció Agrària Ecològica** són una forma de certificar-ho.

1. Etiquetes i símbols

Etiqueta ecològica europea

S'atorga a productes que demostrin que el seu disseny, producció, comercialització i utilització ocasionen repercussions reduïdes sobre el medi ambient en tot el seu cicle de vida, per tal de respondre a l'interès creixent dels consumidors per estar informats sobre les conseqüències, per al medi ambient, dels productes.

Les autoritats comunitàries defineixen per a tots els països de la Unió les categories de productes i els criteris ecològics per poder disposar de "etiqueta ecològica": residus generats; contaminació del sòl, de l'aigua i de l'atmosfera; consum d'energia i de recursos naturals i soroll.

El Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat és l'organisme competent per atorgar-la a Catalunya.

Distintiu de garantia de qualitat ambiental

S'atorga a productes i serveis que garanteixin, als usuaris o consumidors, una propietat o característica ambiental per afavorir la reducció dels residus, la recuperació dels subproductes i l'estalvi de recursos, especialment d'energia o aigua.

El Departament de Medi Ambient i Habitatge defineix les categories i els criteris per atorgar-ne el distintiu.

Punt verd

Aquest símbol indica que els fabricants i distribuïdors, agrupats en ECOEMBES i ECOVIDRIO, paguen un import per finançar una part del cost de la recollida dels envasos, tal com obliga la Llei d'envasos i residus d'envasos.

CCPAE

L'agricultura ecològica està regulada a la Unió Europea. A Catalunya és el Consell Català de la Producció Agrària Ecològica qui certifica els productes ecològics, tant d'origen animal com vegetal.

Distintiu del sistema de retorn

Aquest símbol identificatiu és el que han de dur els envasos per al sistema de dipòsit i retorn que marca la Llei d'envasos.

Xarxa de consum solidari

Distintiu de les botigues que tenen algun producte de comerç just.

Certificat d'extracció sostenible FSC

Segell atorgat pel Forest Stewardship Council, que garanteix les fustes extretes de forma ambientalment apropiada, socialment beneficiosa i econòmicament viable.

Malauradament, encara és difícil trobar aquest segell a casa nostra.

Comerç sostenible

Distintiu que s'atorga als comerços que han realitzat bones pràctiques ambientals en els seus establiments i han contribuït a la millora del medi ambient.

Només són “ecològics” aquells productes acreditats amb etiquetes?

Un producte ecològic és aquell que en tot el seu procés de fabricació, d'utilització i desús minimitza els impactes que pugui produir en la salut i en el medi ambient.

En aquest sentit, el disseny del producte ha de preveure en quin tipus de residu es convertirà i com caldrà tractar-lo.

En molts casos, és el sentit comú el que ens pot ajudar a discernir quan un producte és respectuós amb l'entorn i quan no ho és. Un exemple de producte que es pot considerar ecològic és la **fusta no tractada amb productes químics**, ja que la seva fabricació i tractament causa pocs impactes i, a més, en facilita la recuperació posterior quan esdevingui un residu. Els **envasos retornables i els productes a granel**, per exemple, no porten etiquetes i són també alternatives molt ecològiques.

2. Falses idees, males interpretacions

Alerta amb la publicitat enganyosa

L'increment de la sensibilitat envers els problemes ambientals ha portat la ciutadania a escollir productes menys nocius amb l'entorn.

Això ha produït l'aparició d'eines del màrqueting per fomentar el consum de productes suposadament respectuosos amb l'entorn.

90% biodegradable?

Els detergents, sovint, indiquen que del 90 al 99% del seu contingut és biodegradable.

Però és aquest 1 al 10% el que els fa perjudicials per a l'entorn. Sempre són més recomanables els **sabons naturals**: netegen igual sense necessitat de fer tanta escuma.

Protegeix la capa d'ozó?

Els **gasos CFC** en aerosols, neveres, porexpan... van ser prohibits pels problemes ambientals que comportaven (destrucció de l'ozó estratosfèric que ens protegeix dels raigs ultraviolats).

Els CFC són, sovint, substituïts per substàncies com els **HCFC**, menys problemàtiques, però que contribueixen a incrementar l'efecte hivernacle.

Producte ecològic?

Sovint trobem productes que indiquen que són ecològics. No sempre és cert. Només els **segells acreditatius reconeguts** poden assegurar-ne algunes qualitats.

En altres casos ens caldrà sentit comú i informació per saber si el producte és o no és ecològic.

Reciclable?

Que un producte sigui **potencialment reciclable** no vol dir que es recicli. Molts productes d'**un sol ús** es presenten com a reciclables.

Què podem fer?

Siguem **crítics amb la publicitat** que utilitza el medi ambient com a reclam.

En cas de dubte, podem informar-nos a:

- **Departament de Medi Ambient i Habitatge**
Av. Diagonal, 523-525. 08029 Barcelona. Tel. 93 444 50 00
www.mediambient.gencat.net
- **Centre Català del Reciclatge-Agència de Residus de Catalunya**
C. Dr. Roux, 80. 08017 Barcelona. Tel. 935 673 305
www.arc-cat.net/ccr
- **Institut Català del Consum**
Gran Via Carles III, 105, lletres B-I. Barcelona. Tel 935 566 010
www.icconsum.org
- **Consell Català de la Producció Agrària Ecològica (CCPAE)**
C. Sabino de Arana, 24. 08028 Barcelona. Tel 93 409 11 22
www.ccpae.org
- **Centre de Recerca i Informació en Consum**
www.cric.pangea.org
- **Xarxa de Consum Solidari**
Pl. Sant Agustí Vell, 15. Barcelona. Tel 932 682 202
www.xarxaconsum.org

E. Glossari

Abocador: indret destinat a llençar-hi escombraries. Normalment s'ubiquen en espais naturals. Segons la Llei catalana reguladora de residus 6/93, un abocador és "la instal·lació de disposició del rebuig dels residus que s'utilitza per al dipòsit controlat d'aquests en la superfície o sota terra".

A granel: sense envasar, sense empaquetar, a doll.

Agricultura biològica, bioecològica o producció agrària ecològica: és un sistema de producció i elaboració de productes agraris l'objectiu del qual és l'obtenció d'aliments de màxima qualitat, respectuós amb el medi ambient i sense utilitzar productes químics de síntesi (hormones, medicaments, adobs químics, plaguicides, etc.).

Bioacumulació: acumulació d'una substància que, en ser ingerida per algun organisme viu, queda atrapada en el cos d'aquest durant molt temps. A mesura que va ascendint en la cadena nutricional (tròfica), la concentració d'aquestes substàncies augmenta i es pot arribar a concentracions tòxiques per als éssers vius.

Comerç just: activitat mercantil basada en l'equitat de les transaccions, particularment pel que fa a la internalització dels costos socials i a la justa apreciació dels valors afegits.

Compostos organoclorats: grup de compostos orgànics que tenen el clor com a constituent.

Consum responsable: manera de consumir que fa que el consum d'uns no posi en perill el benestar d'altres.

Dioxina: compost organoclorat altament tòxic, unes 10.000 vegades més tòxic que el cianur; estable, insoluble i no degradable per l'acció dels bacteris.

Ecologia: ciència que estudia la relació i les interaccions dels éssers vius entre ells i amb el medi on viuen.

Incineradora de residus: instal·lació de tractament de la brossa on es crema a altes temperatures. Les escombraries surten transformades en cendres, escòries, fums i partícules molt contaminants que es dispersen pel medi ambient. Per això, és necessari dotar-les de bons sistemes de filtre i control.

Metalls pesants: elements com el mercuri, el plom, el seleni i el crom que, descarregats en el medi ambient, produeixen efectes tòxics i acumulatius si són ingerits per organismes vius.

No biodegradable: persistent en el medi ambient sense possibilitat de ser descompost pels microorganismes del sòl -bacteris i fongs- o per altres processos biològics. Per tant, roman en el medi durant molts anys, o fins i tot segles.

Propel·lents: gasos líquids utilitzats en els aerosols que ajuden a disseminar el producte que contenen. Abans es feien amb CFC, productes que afecten la capa d'ozó. Actualment s'han substituït per altres gasos, també contaminants.

Punt Verd, deixalleria o centre de recuperació de residus: instal·lació municipal on la ciutadania pot portar tota mena de residus domèstics per ser classificats i posteriorment recuperats o tractats adequadament; es redueix, així, l'impacte de les deixalles en el medi.

Reciclar: transformar un objecte, a través d'un procés industrial, en un nou producte per a un nou ús.

Reducció: estalvi d'una part del consum, en especial quan es fa a costa d'allò que s'estava malgastant. En aquest sentit, l'estalvi no és una limitació del plaer d'un recurs, sinó la prolongació del seu temps de vida.

Residu: deixalla, escombraria, brossa. Segons la Llei catalana reguladora de residus 6/93, és "qualsevol substància o objecte de què el seu posseïdor es desprengui o tingui la intenció o l'obligació de desprendre-se'n". El concepte de residu té, en certa manera, una connotació de rebuig, de què ens volem desempallegar, que fa nosa. Aquesta és una concepció cultural del residu molt arrelada en la nostra societat, però és l'única? Valdria la pena entendre els residus com a recursos.

Reutilitzar: tornar a fer servir allò que pot complir la mateixa funció. D'aquesta manera, podem evitar molts residus innecessaris.

RECORDA QUE TAMBÉ SÓN PUNTS DE RECICLATGE:

- **“Deixalleria fixa” (Punt Verd) de La Fontsanta**

De dilluns a divendres, de 10 a 14 h i de 16 a 19 h

Dissabtes, de 9 a 14 h

Carrer Àngel Guimerà, cantonada av. del Baix Llobregat

Tel. 93 371 57 46

- **“Deixalleries mòbils” (punts verds mòbils)**

Els dilluns, de 16 a 20 h, i els dijous, de 9 a 14 h

a Av. Electricitat (Edificis París-Roma-Londres-Berlín)

- vegeu el fullet corresponent amb l'horari i les parades-

Per a més informació, podeu adreçar-vos a:
Ajuntament d'Esplugues de Llobregat

